

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 1104-267

Chișinău

«05» 04.2012

Biroul Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

Se prezintă Parlamentului spre examinare, în mod prioritar, proiectul de lege cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr.933-XIV din 14 aprilie 2000 cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.189 din 4 aprilie 2012 (prezentat de către Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei).

Anexă: Hotărârea Guvernului în limbile de stat și rusă – 2 ex. ;
proiectul de lege în limbile de stat și rusă – 1 ex. ;
nota informativă în limbile de stat și rusă – 1 ex.

Prim-ministru

Vladimir FILAT

Ex: N.Neagu
259-297

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D. D. P. Nr. <u>691</u>	
«05»	<u>04</u> 20 <u>12</u>
Ora	_____

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+373-22-250104

Fax:
+373-22-242696

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr. 189

din 4 aprilie 2012

Chișinău

Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000 cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație

---

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000 cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație.

Prim-ministru

VLADIMIR FILAT

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul economiei

Valeriu LAZĂR

Ministrul muncii, protecției
sociale și familiei

Valentina Buliga

Ministrul finanțelor

Veaceslav Negruța

Ministrul justiției

Oleg Efrim

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

LEGE

pentru modificarea Legii nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000 cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000 cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 70-72, art. 507), cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1, noțiunea de „pensionar singur” se exclude.

2. Articolul 3 va avea următorul cuprins:

„**Articolul 3.** Beneficiarii de compensații nominative

Beneficiarii de compensații nominative, conform prezentei legi, sînt următoarele categorii de populație:

1) participanții la cel de-al doilea război mondial și soțiile (soții) lor, după caz, specificați în anexa nr.1 care este parte integrantă a prezentei legi;

2) persoanele asimilate participanților la război, specificate în anexa nr.2 care este parte integrantă a prezentei legi;

3) familiile (părinții sau soțiile nerecăsătorite sau copiii pînă la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile în instituții de învățămînt la cursurile de zi – pînă la absolvirea instituției respective, însă cel mult pînă la atingerea vârstei de 23 de ani) celor căzuți la datorie, precum și ale celor decedați în urma participării la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E.Cernobil;

4) persoanele participante la acțiunile de luptă din Afganistan, precum și la acțiunile de luptă de pe teritoriile altor state, din rîndul militarilor și angajaților civili ai Armatei Sovietice, Flotei Maritime Militare, ai organelor securității de stat, colaboratorii organelor afacerilor interne ale fostei U.R.S.S.; lucrătorii din aceste categorii care au fost trimiși de organele puterii de stat ale fostei U.R.S.S. în alte state și care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul acestora;

5) militarii aflați în serviciul activ, rezervești chemați la concentrare, voluntarii și colaboratorii organelor afacerilor interne, ai organelor securității statului și ai sistemului penitenciar, incluși în efectivul unităților militare și

structurilor speciale aflate pe pozițiile de luptă, precum și militarii, colaboratorii organelor afacerilor interne, ai organelor securității statului și ai sistemului penitenciar și persoanele civile delegate în aceste unități în vederea îndeplinirii unor misiuni speciale în scopul asigurării eficienței acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

6) invalizii de război de gradul I, II sau III (categoriile specificate la alin. (2) art.8 din Legea nr. 190-XV din 8 mai 2003);

7) invalizii de gradul I sau II a căror invaliditate se află în legătură cauzală cu catastrofa de la Cernobil, precum și invalizii de gradul I sau II în urma experiențelor nucleare, avariilor cu radiație ionizată și a consecințelor lor la obiectivele atomice civile sau militare.”.

3. Articolul 7:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cuantumul compensațiilor nominative se calculează beneficiarului, conform normativelor, în cuantum de:

1) 50 la sută pentru:

a) participanții la cel de-al doilea război mondial și soțiile (soții) lor, după caz, specificați în anexa nr.1 care este parte integrantă a prezentei legi;

b) persoanele asimilate participanților la război, specificate la anexa nr.2 care este parte integrantă a prezentei legi;

c) familiile (părinții sau soțiile nerecăsătorite sau copiii pînă la atingerea vârstei de 18 ani, iar în cazul în care aceștia își continuă studiile în instituții de învățămînt la cursurile de zi – pînă la absolvirea instituției respective, însă cel mult pînă la atingerea vârstei de 23 de ani) celor căzuți la datorie, precum și ale celor decedați în urma participării la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E.Cernobil;

d) persoanele participante la acțiunile de luptă din Afghanistan, precum și la acțiunile de luptă de pe teritoriile altor state, din rîndul militarilor și angajaților civili ai Armatei Sovietice, Flotei Maritime Militare, ai organelor securității de stat, colaboratorii organelor afacerilor interne ale fostei U.R.S.S.; lucrătorii din aceste categorii care au fost trimiși de organele puterii de stat ale fostei U.R.S.S. în alte state și care au participat la acțiuni de luptă pe teritoriul acestora;

e) invalizii de război de gradul I, II sau III (categoriile specificate la alin.(2) art.8 din Legea nr. 190-XV din 8 mai 2003), cu excepția invalizilor de gradul III a căror invaliditate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

f) invalizii de gradul I sau II a căror invaliditate se află în legătură cauzală cu catastrofa de la Cernobil, precum și invalizii de gradul I sau II în urma experiențelor nucleare, avariilor cu radiație ionizată și a consecințelor lor la obiectivele atomice civile sau militare;

2) 25 la sută pentru:

a) militarii aflați în serviciul activ, rezerviștii chemați la concentrare, voluntarii și colaboratorii organelor afacerilor interne, ai organelor securității statului și ai sistemului penitenciar, incluși în efectivul unităților militare și structurilor speciale aflate pe pozițiile de luptă, precum și militarii, colaboratorii organelor afacerilor interne, ai organelor securității statului și ai sistemului penitenciar și persoanele civile delegate în aceste unități în vederea îndeplinirii unor misiuni speciale în scopul asigurării eficienței acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;

b) invalizii de gradul III a căror invaliditate este cauzată de rănire, contuzie, schilodire sau afecțiune contractată în timpul acțiunilor de luptă pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova.”;

la alineatul (2), litera c) va avea următorul cuprins:

„c) la plata pentru încălzirea centralizată sau cu gaze naturale – pornind de la costul încălzirii pentru 30 m² de suprafață totală pentru o persoană beneficiară de compensație nominativă, indiferent de faptul cine este proprietarul apartamentului (casei);”.

Art.II. – Prezenta lege intră în vigoare la 1 aprilie 2012.

Art.III. – Guvernul, în termen de 3 luni, va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege.

Președintele Parlamentului

Nota informativă

la proiectul hotărîrii Guvernului „Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000”

În conformitate cu prevederile Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2011-2014, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 179 din 23 martie 2011, se prevede substituirea treptată a sistemului de compensații nominative prin sistemul de asistență socială bazat pe testarea veniturilor reale și evaluarea necesităților solicitanților, cu majorarea cuantumului venitului lunar minim garantat al familiilor vulnerabile. Se preconizează eliminarea treptată a compensațiilor nominative pentru toate categoriile, cu excepția veteranilor de război și a participanților la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobil.

Totodată, aceste modificări, sînt elaborate și în conformitate cu obiectivele Programului de eficientizare a sistemului de asistență socială, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr. 1360 din 7 decembrie 2007.

Drept prioritate în realizarea obiectivelor Programului menționat sînt:

- asigurarea echității sociale la repartizarea mijloacelor financiare alocate din contul statului pentru asistența socială a păturilor socialmente vulnerabile;
- direcționarea asistenței sociale către familiile defavorizate și reducerea accesului în sistem;
- sporirea eficienței utilizării mijloacelor financiare în sistemul de asistență socială direcționată către cele mai vulnerabile familii în baza evaluării veniturilor.

Totodată, prin Hotărîrea Guvernului nr. 1117 din 27.10.2005 ”Cu privire la eficientizarea sistemului de asistență socială”, au fost prevăzute și etapele de eficientizare a sistemului de asistență socială, precum și acțiuni ce țin de substituirea sistemului de compensații nominative prin sistemul de asistență socială bazat pe testarea veniturilor, printre care pot fi menționate:

- elaborarea actelor legislative și normative în vederea introducerii noului principiu de acordare a compensațiilor nominative în funcție de venitul global al familiei/persoanei;
- elaborarea cadrului legislativ și normativ, pentru a trece la acordarea indemnizației de necesitate (sărăcie) la nivel național și aplicarea acestui nou principiu;
- introducerea indemnizației de sărăcie.

Astfel, proiectul reprezintă rezultatul reformelor stipulate în actele normative menționate, precum și în Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2010 și 2011 privind extinderea și fortificarea sistemului de ajutor social, în baza mecanismului de testare a veniturilor. Prin urmare proiectul corespunde viziunii strategice de reformare a sistemului de asistență socială.

De menționat că, **inițial**, proiectul prevedea că, începînd cu 1 ianuarie 2012, compensațiile nominative acordate în baza Legii nr. 933 din 14 aprilie 2000 se anulează, pentru următoarele categorii de beneficiari:

- invalizi de gradul I, II sau III cu excepția invalizilor din copilărie, copiilor invalizi și cazurilor dacă invaliditatea a fost stabilită ca urmare a participării la lichidarea consecințelor avariei de la C.A.E.Cernobil, la cel de-al doilea război mondial, la acțiunile de luptă în Afganistan sau în alte state, precum și pentru apărarea integrității teritoriale și independenței Republicii Moldova;
- pensionari singuri;

- familii cu 4 și mai mulți copii.

Pentru copiii invalizi și invalizii din copilărie, următorul proiect trebuia să prevadă anularea compensațiilor nominative începând cu 1 ianuarie 2013.

Totodată, luând în considerație propunerile parvenite în cadrul ședinței de lucru din cadrul Guvernului la 3 octombrie curent, precum și indicația Guvernului nr. 1132-840 din 12 octombrie 2011, ministerul a elaborat un nou proiect care prevede anularea, **începând cu 1 aprilie 2012**, a compensațiilor nominative acordate în baza Legii nr. 933 din 14 aprilie 2000, cu excepția unor categorii sociale distincte (veteranilor de război (și persoanelor asimilate lor) precum și participanților la lichidarea consecințelor avariei de la CAE Cernobil), pentru care plata se va menține și va continua.

Mărimea compensațiilor nominative acordate acestor categorii de persoane nu se va indexa și nu va fi majorată, iar numărul beneficiarilor se va diminua treptat. De asemenea, Legea va păstra moratoriul, care prevede că, deschiderea dreptului pentru noi beneficiari de compensații nominative nu se permite.

Costul măsurii: Reducerea cu 56% a bugetului, adică cu circa 200 mln. lei (comparativ cu anul 2010). Reducere de 61% în numărul beneficiarilor.

Conform informațiilor parvenite de la Casa Națională de Asigurări Sociale, în anul 2010, de compensații nominative au beneficiat peste 241 mii persoane, iar mijloacele financiare calculate au fost de peste 353 mil. lei, după cum urmează:

	Categorii	2010		
		Numărul beneficiarilor	Total calculat, mii lei	Cuantumul mediu, lei
1.	Invalizi de gradul I	14 657	29 945,2	175
2.	Invalizi de gradul II	86 896	111 029,5	154
3.	Invalizi de gradul III	18 575	22 284,2	103
4.	copii invalizi sub 18 ani	12 332	24 203,0	159
5.	invalizi din copilarie	31 628	52 543,8	136
6.	Participanții la cel de-al doilea război mondial și sotiile lor	16 813	29 840,7	146
7.	Persoane asimilate participanților la război	605	1 161,7	161
8.	Familiiile celor căzuți și decedați din rândul participanților la lucrările de la C.A.E. Cernobil	676	1 325,3	164
9.	Part.la acț.de luptă din Afganistan și pe teritoriul altor state	7 864	15 487,1	168
10.	Pensionari singuri	25 081	28 879,1	95
11.	Familiiile cu 4 și mai mulți copii de vîrsta de pînă la 18 ani	6 338	11 354,3	144
12.	Persoanele care în timpul celui de-al doilea război mondial au activat în spatele frontului	369	680,0	154
13.	Persoanele aflate în Leningrad în timpul blocadei	59	100,8	143
14.	Participanții la acțiunile de luptă pentru apărarea integrității ter. RM	19 939	24 764,4	108
	Total	241 832	353 599,1	144

În scopul încadrării unui număr mai mare de familii defavorizate (inclusiv și foști beneficiari de compensații nominative), în prestația de ajutor social și ajutor pentru perioada rece inclusiv a familiilor ce se găsesc la hotarul calificării pentru ajutor social, a fost propusă majorarea nivelului venitului lunar minim garantat (640 lei pentru anul 2012).

Concomitent, este de menționat că, anterior, în urma avizării, Centrul pentru Drepturile Omului și Ministerul Justiției au constatat următoarele:

- stabilirea unor măsuri în domeniul asistenței sociale în vederea reducerii bugetului și numărului beneficiarilor sînt neîntemeiate și va atrage atenția asupra riscului afectării a însăși naturii democratice a statului prin impunerea unor măsuri incompatibile cu valorile supreme care stau la baza construcției și existenței unui stat de drept;
- o bună parte dintre persoanele, cărora le-au fost stabilite anumite drepturi (compensații nominative la plata pentru serviciile comunale, energia electrică, gaze, etc.) și care se propun a fi excluse din lista beneficiarilor, nu vor fi eligibile pentru stabilirea dreptului la alte prestații sociale, fapt ce va produce reacții adverse în rîndul populației;
- acțiunile în cauză ar putea fi calificate drept o restrîngere/diminuare din drepturile dobîndite licit. În plus, este de menționat că persoanele cu dizabilități, victimele represiunilor politice care se propun a fi excluse din lista beneficiarilor de compensații nominative beneficiază de o protecție specială din partea Statului în lumina prevederilor constituționale (art. 51 din Constituție), Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice. În plus, Republica Moldova prin ratificarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind drepturile persoanelor cu dizabilități și-a asumat responsabilitatea de a asigura și promova exercitarea deplină a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pentru toate persoanele cu dizabilități;
- jurisprudența C.E.D.O. evidențiază că, este extrem de important că prin modificările aduse cuantumul drepturilor vizate să nu se ajungă la o afectare a respectivelor drepturi în esența lor. Așadar, modificările propuse își pot găsi justificare, în afara oricărui dubiu rezonabil că vor fi diminuate din drepturile anterior dobîndite de cetățean.

Astfel, anterior, în opinia Ministerului Justiției, Centrului pentru Drepturile Omului, Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției și Confederației Naționale a Sindicatelor, potrivit art. 54 din Constituție, nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului, mai ales prin prisma prevederilor art. 47 din Constituția Republicii Moldova.

Este de menționat faptul că și în procesul doi de avizare instituțiile menționate și-au păstrat practic aceleași opinii.

Suplimentar, după a doua avizare în opinia Ministerului Justiției:

- articolul 2 din Legea cu privire la protecția socială specială a unor categorii de populație nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000 prevede, că *dreptul la compensații nominative îl au persoanele specificate la art.3 cetățeni ai Republicii Moldova cărora acest drept li s-a stabilit pînă la data de 31 decembrie 2009. Incepînd cu 1 ianuarie 2010, compensații nominative pentru categoriile de populație prevăzute în prezenta lege nu se stabilesc.*

Astfel, Legea în cauză are o aplicabilitate definită în timp și deschiderea dreptului pentru noi beneficiari de compensații nominative nu se permite. În același timp, potrivit alin. (3) al art. 2 din Legea menționată *persoanele cărora li s-a stabilit dreptul la compensații nominative pînă la 31 decembrie 2009 vor beneficia de acestea pînă la expirarea dreptului conform legislației, în modul stabilit de Guvern.*

- Legea nr. 933-XIV din 14 aprilie 2000 a fost adoptată *în scopul protecției sociale a păturilor socialmente vulnerabile.* În legătură cu aceasta, excluderea din lista beneficiarilor de compensații nominative a unor categorii de populație, cum ar fi *invalidii de muncă, victimele represiunilor politice, foștii deținuți în lagărele de concentrare și ghetouri, copiii invalizi în vîrstă de pînă la 18 ani, invalidii din copilărie, pensionarii singuri, familiile cu 4 și mai mulți copii pînă la atingerea vîrstei de 18 ani, este neîntemeiată și prematură.* Acțiunile în cauză ar putea fi calificate drept o diminuare din drepturile dobîndite licit.
- anularea acordării compensațiilor nominative pentru unele categorii de populație va produce reacții adverse în rîndul populației.

Reieșind din cele menționate, la moment, după a doua avizare, proiectul nu a fost susținut de către Ministerul Justiției, Centrul pentru Drepturile Omului și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova.

Ministru

Valentina Buliga